

Asiantuntijalausunto
Diaarinro 1901/00.08/2021
19.4.2021

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

MmV@eduskunta.fi

Marjo-Riitta Seppälä

Määräaika: 19.4.2021 klo 14 mennessä

Asia: HE 47/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta sekä alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta ja niihin liittyviksi laeiksi

Asiantuntijalausuntopyyntö

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta pyytää kirjallista asiantuntijalausuntoa Suomen metsäkeskukselta asiaan: HE 47/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta sekä alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta ja niihin liittyviksi laeiksi.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta sekä laki alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta. Laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista, laki alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta ja laki ulkorajan ylittävistä yhteistyöstä kumottaisiin. Lisäksi esityksessä ehdotetaan teknisiä muutoksia eräisiin muihin lakeihin.

Suomen metsäkeskuksen asiantuntijalausunto

Suomen metsäkeskus kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa edm. lainsäädäntöuudistuksesta.

Asiantuntijalausunto
Diaarinro 1901/00.08/2021
19.4.2021

1. Laki alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta

10 §

Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman välittävä toimielin

Tulevan ohjelmakauden hallintomallin toimeenpano ei kokonaisuudessaan selviä lakiluonnoksesta. Lain perusteluissa todetaan, että *"Maakuntien liittojen ja ELY-keskusten toimivaltaan tai keskinäiseen työnjakoon välittävänä toimieliminä ei esitetä muutoksia."* Lakin nojalla annettavilla valtioneuvoston asetuksilla tarkennetaan toimeenpanoa, hankkeiden rahoitusta ja kustannusten tukikelpoisuutta koskevia säännöksiä. Samanaikaisesti lausunnoilla olevan toimeenpanoasetuksen luonnos sisältää ristiriidassa olevan esityksen välittävien viranomaisien tehtävien keskittämisen kahteen maakunnan liittoon nykyisen menettelyn sijaan. Toimintojen keskittämisen sijaan tulisi hallitusohjelman paikallisperusteisen kehittämisen edistämisen ja EU:n alueperusteisen kehittämispolitiikan mukaisesti pyrkiä lähemmäs asiakasta eli hankkeita toteuttavien tahojen. Siksi näkemyksemme mukaan useampia maantieteellisesti tasaisesti jakautuneita maakuntaliittoja tulisi käyttää jatkossakin välittävän viranomaisen tehtävien hoitamiseen.

15 §

Alueiden uudistumisen neuvottelukunta

Metsiin perustuvilla elinkeinoilla on suuri merkitys aluetaloudelle ja kansantaloudelle. Siksi Metsäkeskus näkee, että sen edustus tulisi olla mukana neuvottelukunnassa metsiin pohjautuvien elinkeinojen edustajana.

17 §

Maakuntaliiton tehtävät

Lakiluonnoksessa on pyritty tehtävien yleisempään kuvaamiseen, mikä lienee tarpeellinen ja hyvä muutos.

Voimassa olevassa lainsäädännössä maakuntaliiton tehtäviin kuuluu seitsemännen kohdan mukaan *"...vastaa alueellisten laaja-alaisten luonnonvarojen ja ympäristöä koskevien suunnitelmien osalta suunnitteluprosessin käynnistämisestä, siihen liittyvän yhteistyön johtamisesta ja kyseisen suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa;"*. Mm. ELY-keskuksilla, Riistakeskuksella ja Suomen metsäkeskuksella on omaan sektorilainsäädäntöönsä perustuen tehtävänä edistää ja kehittää oman lainsäädäntönsä alaisten luonnonvarojen kestäväää käyttöä.

Asiantuntijalausunto
Diaarinro 1901/00.08/2021
19.4.2021

Lakiluonnoksen 17 § viidennen kohdan mukaan maakunnan liiton tehtävänä on ”... edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä ja ilmastomuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista ja laadukkaan elinympäristön tilaa koskevan suunnittelun yhteistyötä sekä vastaa suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa;”. Metsäkeskus katsoo, että lakiluonnoksen kirjaus on hyvä ja se selkeyttää lain suhdetta muuhun lainsäädäntöön tältä osin.

19 §

Maakunnan yhteistyöryhmä

Maakunnan yhteistyöryhmän toiminnan ja päätösten valmistelussa tulee varmistaa riittävä asiantuntemus eri hallinnonalojen toimintojen osalta. Metsiin perustuvilla elinkeinoilla on suuri merkitys aluetaloudelle ja biotalouteen perustuvalle kasvulle suurimmassa osassa Suomen maakuntia. Siksi Suomen metsäkeskus pitää erittäin tarpeellisena sitä, että sen edustaja nimetään maakunnissa yhteistyöryhmän jäseneksi.

25 §

Maakuntaohjelma

Maakunnan alueiden kehittämisen suunnittelussa säädetään yleisemmällä tasolla ja maakuntaohjelmien toimeenpanosuunnitelmien laatimisesta luovutaan. Tämä korostaa maakunnan liiton tarvetta tehdä yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa esimerkiksi aluekehittämisen keskustelujen tilannekuvan luomisessa. Metsäkeskus pitää tarpeellisena, että maakuntaliitot hyödyntävät laajassa sidosryhmäyhteistyössä laadittuja alueellisia metsäohjelmia 2021-2025 maakuntaohjelmia laatiessaan ja toimeenpannessaan niitä.

27 §

Alueiden kehittämisen keskustelut

Lakiin sisältyvä uusi toimintatapa, jossa valtio ja maakunta tiiviissä vuoropuhelussa käsittelevät yhdessä maakunnan tilannekuvaa eli aluekehityksen tilannetta, tavoitteita ja toimenpiteitä on tarpeellinen. Metsäsektori muodostaa merkittävän osan useimpien maakuntien aluetaloudesta. Uudistuva metsien hyödyntämien on merkittävä osa vihreää siirtymää ja ilmastotyötä. Siksi Metsäkeskus pitää tarpeellisena, että maakuntaliitot hyödyntävät alueellisia metsäohjelmia 2021-2025 ja kutsuvat Metsäkeskuksen mukaan keskustelujen pohjana toimivan maakunnan tilannekuvan laatimiseen.

2. Laki alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta

Asiantuntijalausunto
Diaarinro 1901/00.08/2021
19.4.2021

EU-rahoituksen käyttö

Suomen metsäkeskus pitää hyvänä uudistuksena yksinkertaistettujen kustannusmallien käyttöönottoa ohjelmakaudelle 2021–2027.

Siirtyminen yhteen ja mahdollisen yksinkertaiseen rakennerahastotietojärjestelmään helpottaa hankkeiden hallinnointia nykyisestä.

Anssi Niskanen
elinkeinojohtaja

anssi.niskanen@metsakeskus.fi
Suomen metsäkeskus, Aleksanterinkatu 18 A, 15140 Lahti